

Подписвам с особено мнение определението от 08.07.2025 г. по к.д. № 7/2025 г., с което е допуснато за разглеждане по същество искането на XX касационен състав на Административния съд София-град за установяване на противоконституционност на чл. 79б, ал. 2 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), защото според мен искането е недопустимо.

1. Конституционният съд е сезиран от касационен състав на Административен съд София-град по конкретно дело, образувано по частна жалба срещу определение на Софийския районен съд, с което производство по обжалване на наказателно постановление е прекратено. Прекратяването е основано на чл. 63г във връзка с чл. 79б, ал. 2 ЗАНН, като е прието, че *„[...]жалбоподателят се е отказал да обжалва НП, с което е наложена единствено глоба в размер на 500 лева, като в 14-дневен срок от връчване на НП е заплатил 80 процента от стойността на глобата. Процесното НП [...] е влязло в сила в деня на плащането, а именно – 30.08.2024 г., и жалбата се явява процесуално недопустима“* (Определение от 01.11.2024 г. на Софийски районен съд, НО, 107 състав, н.а.х.д. № 13424/2024 г.).

Според сезиращия съд *„[п]ред районния съд са представени материалите по административнонаказателната преписка. Представено е и копие на платежна бележка за заплатената сума в размер на 400 лева от дата 30.08.2024 г., в което не е посочено основание за плащане, сметката или лицето, което го е направило“*. Както вносителят посочва, *„[...] пред настоящия съдебен състав стои въпросът дали санкционираното с НП лице може да упражни правото си на защита като обжалва НП, когато наложеното с последното административно наказание глоба е заплатено в размер на 80 % от лице (в случая дружеството превозвач), спрямо което е приложена принудителна административна мярка (спиране от движение на ППС) на различно основание и след като е налице изрично оспорване заплащането да е извършено от санкционираното лице“*. Според сезиращия съд *„[...] ако създаването на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН бъде обявено за противоконституционно, то прекратителното определение на въззивния съд следва да бъде отменено и делото върнато на същия съд за продължаване на съдопроизводствените действия за разглеждане на спора по същество“*.

2. Вносителят е оспорил разпоредбата на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН, според която: „В случаите по ал. 1 наказателното постановление влиза в сила в частта относно наложената глоба от датата на плащането. В случай че нарушителят е обжалвал наказателното постановление и в срока по ал. 1 е заплатил глобата, производството по разглеждане на жалбата в тази част се прекратява на основание чл. 63г“. В ал. 1 е предвидено, че ако нарушителят не желае да обжалва наказателното постановление в частта относно наложената глоба, той може да заплати в 14-дневен срок от връчване на наказателното постановление 80 на сто от нейния размер, освен ако специален закон предвижда намален размер на глобата.

Приложението на института по чл. 79б ЗАНН за заплащане на глобата или имуществената санкция в редуциран размер зависи изцяло от преценката на санкционираното лице. По силата на чл. 57, ал. 3 ЗАНН с наказателното постановление *нарушителят* се уведомява за правата му по чл. 79б. Санкционираното лице трябва да не желае да обжалва наказателното постановление в частта относно наложената глоба или имуществена санкция, но изрично волеизявление в този смисъл от него не се изисква. Предварителен отказ от субективно право би бил нищожен – дори да декларира, че няма да обжалва наказателното постановление, санкционираният правен субект не би бил ограничен във възможността си да направи това в законоустановения срок и обратно – дори да депозира жалба срещу наказателното постановление, няма пречка в следващ момент да я оттегли.

Фактът на заплащане на санкцията в редуциран размер от нарушителя има за последица влизането в сила на наказателното постановление в частта относно наложената глоба или имуществена санкция. Именно по този начин санкционираното лице обективира волята си да не атакува постановения правоохранителен акт в обсъжданата част. В тази връзка въпросът кой следва да извърши плащането, за да има то за последица влизането в сила на наказателното постановление, има недвусмислен отговор, който следва от закона. Редакцията на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН не оставя никакво съмнение, че наказателното постановление влиза в сила в частта относно наложената глоба от датата на плащането, но в случаите по ал. 1, а именно: *нарушителят* не желае да обжалва и е заплатил редуцираният размер на глобата или имуществена санкция в 14-дневен срок от връчването на наказателното постановление. Същият извод следва и от чл. 79б, ал. 2, изр. 2 ЗАНН, според което в случай че *нарушителят* е обжалвал наказателното постановление и в срока по ал. 1 е

заплатил глобата, производството по разглеждане на жалбата в тази част се прекратява на основание чл. 63г.

В правната теория също се приема, че „е необходимо да се очертае прецизно кръгът лица, които могат да извършат валидно плащане на санкцията в редуциран размер, в срока по чл. 79б, ал. 1 ЗАНН. Такава възможност следва да се признае на три категории лица: санкционираното лице, а когато това е едноличен търговец или юридическо лице – на лицето с надлежна представителна власт; на пълномощник на лицето, но само в случай че е изрично упълномощен да извърши такова плащане; на трето лице, но в случай че извършеното плащане е потвърдено от санкционираното лице – и то в 14-дневния срок, визиран в закона. Плащане, постъпило от всяко трето лице в хипотези, извън посочените, не следва да води до погасяване на възможността за инициране на съдебен контрол върху правоохранителния акт“ (Илкова Р., П. Тянкова, Новите положения в административното наказване, Коментар на измененията и допълненията в Закона за административните нарушения и наказания от 2020 г., София, 2021 г., с. 594).

В редица съдебни актове по прилагането на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН също е прието, че „[...] за да се приложи тази разпоредба трябва да са налице кумулативно две предпоставки – нарушителят да е обжалвал НП и същевременно в 14-дневния срок по ал. 1 да е заплатил глобата“ (Определение № 8599 от 12.03.2025 г. на Административен съд – София-град, XXI касационен състав, адм.д. № 1727/2025 г.); „[и]зборът на санкционираното лице да се ползва от създадената правна възможност на чл. 79б, ал. 1 от ЗАНН обвързва наказващия орган да приеме изпълнението в редуцирания размер“ (Определение № 178 от 12.02.2025 г. на Административен съд – София област, I тричленен състав, к.ч.н.д. № 71/2025 г.); „[...] санкционираното лице следва да извърши преценка дали да обжалва санкционния акт на администрацията или да заплати наложената му глоба или имуществена санкция, а в последния случай – да обжалва акта в останалата му част, но само ако има и допълнителна санкционна последица (Определение № 3538 от 04.12.2024 г. на Административен съд – Русе, трети касационен състав, к.ч.а.н.д. № 831/2024 г.).

3. „Задължително условие за допустимост на искане, основано на чл. 150, ал. 2 от Конституцията, е оспорената пред Конституционния съд разпоредба от закон да е от значение за изхода на конкретното съдебно производство. В своята практика Съдът е

изяснил какво се разбира под „приложим закон“ – всяка законова разпоредба, която е действаща и обективно годна за прилагане по отношение на предмета на разглеждания от сезиращия съд спор“ (Определение № 11/2024 г. по к.д. № 25/2024 г., също Определение № 6/2024 г. по к.д. № 19/2024 г., Определение № 15/2024 г. по к.д. № 31/2024 г.).

Несъмнено разпоредбата на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН е приложим закон по отношение на предмета на разглежданото от сезиращият съд дело, но от значение за изхода на съдебното производство е начинът, по който се тълкува и прилага самата разпоредба към установените по конкретното дело факти. В случая това се потвърждава и от въпроса, пред който сезиращият съд приема, че е изправен – влиза ли в сила наказателното постановление, ако плащането на редуцирания размер на глобата или имуществената санкция е направено от трето лице, когато санкционираното лице не е знаело и се противопоставя на това плащане. Доколкото разпоредбата на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН урежда хипотези, в които плащането изхожда от нарушителя, то спорът дали пред жалбоподателя е открит пътът за обжалване на наказателното постановление или правото му на жалба е преклудирано от направеното от трето лице плащане, е преценка на сезиращия съд, която следва от тълкуването и прилагането на закона. Тя не зависи от евентуалното установяване на противоконституционност на приложимия закон с Конституцията, който се отнася до избора на санкционираното лице, а от разбирането дали диспозицията на оспорената законова норма (влизането в сила на наказателното постановление в частта относно глобата) следва да се приложи и в хипотезата, когато плащането на редуцирания размер на глобата е извършено от трето лице, без знанието или въпреки противопоставянето на нарушителя.

В аргументите си за основателността на искането сезиращият съд посочва следното: „[п]равната норма на чл. 64 от ЗАНН регламентира за наказателните постановления, че те влизат в сила когато не подлежат на обжалване, не са били обжалвани в законовия срок, били са обжалвани, но са били потвърдени или изменени от съда. Нормата е императивна, недопустимо е нейното разширително тълкуване, *както е недопустимо и разширителното тълкуване на чл. 79б, ал. 2 от ЗАНН*, където прекратителното основание е обвързано единствено и само с наличие на предпоставките на ал. 1 – нарушителят не желае да обжалва наказателното постановление в частта относно наложената глоба и е заплатил в 14-дневен срок от връчване на наказателното постановление 80 на сто от нейния размер“. Това също обосновава, че в случая спорът е относно тълкуването на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН, а не

относно конституционносъобразността на правната възможност нарушителят да плати глобата или имуществената санкция в редуциран размер и като резултат от неговото поведение това наказателно постановление да стане необжалваемо.

4. За пълнота следва да се посочи и изискването по чл. 18, ал. 3 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд искането да съдържа аргументирана преценка на приложимото право, включително относно последиците от действието на правото на Европейския съюз, когато оспорената разпоредба или акт е в приложното му поле. В искането си сезиращият съд не е изследвал този въпрос, но в наказателното постановление, приложено към искането, е посочено, че е нарушен и „чл. 2, § 3 от регл. 561 АЕТР ДВ 28 от 1995 г.“. Вероятно се има предвид Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за хармонизиране на някои разпоредби от социалното законодателство, свързани с автомобилния транспорт, за изменение на Регламенти (ЕИО) № 3821/85 и (ЕО) № 2135/98 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 3820/85 на Съвета. Според чл. 2, пар. 3 от този регламент Европейската спогодба за работата на екипажите на превозните средства, извършващи международни автомобилни превози (ратифицирана със закон, обн. ДВ, бр. 28 от 1995 г., издадена от Министерството на транспорта, обн. ДВ, бр. 99 от 1995 г.; АЕТР), се прилага към превоза на стоки и пътници от превозни средства, регистрирани в някоя държава-членка или в някоя страна, която е договаряща се страна по АЕТР. В този контекст разпоредбата на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН има отношение към приложното поле на правото на Европейския съюз, което не е изяснено в искането.

5. По изложените съображения приемам, че искането е недопустимо, тъй като изходът на производството пред сезиращия съд се урежда от чл. 79б, ал. 2 ЗАНН и, макар оспорената разпоредба да е формално приложима, спорът е относно нейното тълкуване и прилагане. В съответствие с последователната практика на Конституционния съд намирам, че предявеното искане не може да постигне заложеното в чл. 150, ал. 2 от Конституцията „осъществяване на ефективно сътрудничество между сезиращия съд и Конституционния съд с оглед решаването по същество на висящото пред сезиращия съд дело в съответствие с постановено от конституционната юрисдикция решение“ (Определение № 6/2024 г. по к.д. № 19/2024 г., Определение № 7/2024 г. по к. д. № 20/2024 г., Определение № 10/2024 г. по к.д. № 22/2024 г., Определение № 13/2024 г. по к.д. № 27/2024 г. и други). Дори Конституционният съд да се произнесе по разпоредбата на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН, тя не

преклучава правото на жалба на санкционираното лице, когато плащането от трето лице е направено без негово знание или въпреки противопоставянето му.

Съдия Невин Фети